

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Rättsenheten

Klagande

Beslut
2023-03-15

Diarienummer
53796-2022

1(12)

Christina Andersson
Stallvägen 11
423 55 Torslanda

Lars Andersson
Stallvägen 11
423 55 Torslanda

Mike Sernemo
jsernemo@yahoo.com

Jane Sernemo
sernemo@yahoo.se

Johan Sernemo
jsernemo@yahoo.com

Kvisljungeby Vägsamfällighet GA7
Ombud: Advokat Jonas Öjelid och advokat
Carolina Bergholtz
jonas.ojelid@normalaw.se
carolina.bergholtz@normalaw.se

Motpart
(delgivning)

Palwinder Singh Nagra
Johan i Bönns Väg 37
423 50 Torslanda

Överklagande av beslut om bygglov för tillbyggnad av skola på fastigheten Kvisljungeby 3:96 i Göteborgs kommun

Beslut

Länsstyrelsen upphäver det överklagade beslutet.

Beskrivning av ärendet

Byggnadsnämnden i Göteborgs kommun (nämnden) beslutade den 22 november 2022 (§ 639, dnr BN 2021-009449) att bevilja bygglov för tillbyggnad av skola på ovan angivna fastighet. Av beslutet framgår i huvudsak följande.

Nämnden beslutade i enlighet med de skäl som anges i förvaltningens tjänsteutlåtande.

I tjänsteutlåtandet daterat den 16 september 2022 framgår att åtgärden innebär att skolan kompletteras med sex mer ändamålsenliga klassrum än de betydligt mindre som finns idag. Åtgärden ska enligt ansökan inte syfta till att utöka verksamheten eller elevantalet. Åtgärden avser tillbyggnad av skola i två våningar. Friyta och parkering anordnas inom fastigheten.

Fastigheten ligger utanför planlagt område och verksamheten har varit i gång på platsen sedan år 2019.

Åtgärden är en sådan som inte kräver reglering med detaljplan enligt 4 kap. 2 § tredje stycket plan- och bygglagen (2010:900), PBL.

Ärendet har skickats på remiss till berörda remissinstanser; Miljöförvaltningen, Trafikkontoret samt Kretslopp och vatten. Remissinstanserna har inget emot att bygglov beviljas. Berörda sakägare har fått möjlighet att yttra sig enligt 9 kap. 25 § PBL. Grannar samt vägsamfälligheten har lämnat synpunkter på ansökan.

På platsen finns idag Algebraskolan som sedan år 2019 bedrivit verksamheten i den tidigare industribyggnaden. Bygglov beviljades för ändringen år 2016. Skolan har ett brett upptagningsområde vilket inneburit att barn bussats dit från andra delar av staden.

Åtgärden innebär att skolan kompletteras med mer ändamålsenliga lokaler med sex nya och större klassrum. Byggnaden utformas i två våningar med ett flackt sadeltak. Fasaderna utförs i matrisgjuten betong som efterliknar en träpanel och som målas i en faluröd kulör. Tillbyggnaden innebär enligt verksamhetsbeskrivningen inte en utökning av antalet elever eller personal på skolan. Den bedöms inte heller väsentligt påverka trafikmiljön och de olägenheter kopplade till den som berörda sakägare beskriver.

Stadsbyggnadskontoret delar bedömningen att den fartdämpande åtgärd som trafikkontoret föreslår kan vara lämplig. Samtidigt innebär inte åtgärden i ansökan att verksamheten utvidgas med fler elever eller att trafiksituationen väsentligt ändras. Trafiksituationen på platsen som beskrivs av grannarna är tidvis ansträngd. Kontoret gör dock bedömningen att den nu aktuella tillbyggnaden endast i en mindre grad påverkar trafiksituationen och att krav på åtgärder inte kan ställas.

Den bullerutredning som bilagts ansökan är samma som togs fram för bygglovet när den tidigare industrilokalen omvandlades till skola. Miljöförvaltningen skriver i sitt yttrande att mängden trafik och förutsättningarna i övrigt som beskrivs i utredningen är motsvarande idag varför utredningen fortsatt är relevant. Kontoret har därför inte ställt krav på att en ny utredning görs och att förutsättningarna för barnens utemiljö är godtagbara.

Åtgärden bedöms vara en komplettering av befintlig bebyggelse och ställer inte krav på detaljplan och kan prövas direkt i bygglov.

Sammantaget gör kontoret bedömningen att betydande olägenhet inte uppstår enligt 2 kap. 9 § PBL. De synpunkter som berörda sakägare framför är inte av det slag som kan bedömas medföra en olägenhet av det slag som når upp till att vara betydande. Åtgärden uppfyller kraven på lämplig placering med hänsyn till stads- och landskapsbilden och bidrar till en god helhetsverkan. Åtgärden är väl utformad och bidrar till en god färg-, form- och materialverkan. Stadsbyggnadskontoret bedömer att åtgärden uppfyller kraven i tillämpliga bestämmelser i 2 kap. och 8 kap. PBL. Ansökan kan därför bifallas enligt 9 kap. 31 § PBL.

Christina Andersson, Lars Andersson, Mike Sernemo, Jane Sernemo, och Johan Sernemo (klaganden) har överklagat nämndens beslut och yrkar att det upphävs.

Kvisljungeby Vägsamfällighet GA7 (klaganden) har överklagat nämndens beslut och yrkar i första hand att länsstyrelsen ska upphäva Byggnadsnämnden i Göteborgs kommuns beslut den 22 november 2022, § 639. I andra hand yrkar de att länsstyrelsen ska upphäva beslutet och återförvisa ärendet till nämnden för vidare handläggning.

Christina Andersson och Lars Andersson anför i huvudsak följande.

Klaganden motsätter sig utbyggnaden av Algebraskolan.

Utformningen passar inte in i området som mestadels består av villor. Det finns ett antal två- och trevåningshus, resterande är villor. Utbyggnaden kommer att bli för hög i förhållande till övriga byggnationer i området, den kommer se ut som en tung koloss. Den befintliga byggnaden har en nockhöjd på 5,5 meter med en tillbyggnad på blir den nya höjden 8 meter. Enligt detaljplanen vid Kronängen, strax söder om Algebraskolan, får höjden i det området inte överstiga 7 meter.

Vad gäller spiraltrappan på tillbyggnaden kommer den fortfarande komma ut på Stallvägen.

Klaganden, som har skolan i ”knät”, blir störda av det oväsen som barnen alstrar. De har treglasfönster men dessa ljudnivåer tänger igenom ändå.

Sökanden säger att byggnaden är klassad som skola, det är den inte. Förrättningen gjordes färdig den 30 april 2019. Fastigheten blev då klassad från plastfabrik till lagerlokal.

Stallvägen har idag inte en bredd på fem meter då cirka en meter utgör gång- och cykelbana. Detta gjordes för att området fått en kraftig trafikökning på grund av de tillkommande bostadsrättshusen. Därtill kommer också skolans personal med cirka 15 bilar och två bussar, vilka transporterar barnen till och från skolan åtta gånger på dag.

Tidigare har det ansökts om bygglov för en sporthall på Kvisljungeby 3:66, men ansökan fick avslag från länsstyrelsen och mark- och miljödomstolen. Deras bedömning är att det föreligger ett behov av att utreda och i förekommande fall reglera tillkommande bebyggelse i en detaljplan. Mark- och miljödomstolen tillägger in sin bedömning att skolan inte är reglerad i detaljplan. Det berörda området ingår också i ett bevarandeprogram för Björlanda och att det finns kulturvärden i den befintliga bebyggelsen som behöver beaktas.

Domstolen anser att sökta åtgärder ska föregås av detaljplan. Det gör även de som grannar. Att skolan inte heller omfattas av detaljplan förstärker behovet av att det anläggs ett planmässigt helhetsperspektiv på områdets utveckling innan ytterligare bebyggelse släpps fram.

Sammantaget säger Mark- och miljödomstolen att ytterligare byggnation i området innebär att situationen blir sådan att detaljplanekravet utlöses.

Skolan borde också redan nu inhägnas runt om med ett högt bullerplank. Enligt Akustik AB behöver bullerplanket vara minst 1,8 meter högt för att hela lekgården ska klara 55 dBA. Idag finns det endast ett plank ut mot Kongahällavägen som är cirka 1,30 meter högt och mot Stallvägen finns det ett vanligt öppet staket.

Klaganden bifogar bilder.

Mike Sernemo, Jane Sernemo och Johan Sernemo anför i huvudsak följande.

Mot bakgrund av felaktigheterna anser klaganden att bygglovet inte ska beviljas och att eventuell utbyggnad av skolverksamheten ska hanteras genom upprättande av en ny detaljplan.

Klaganden anser att detaljplan krävs enligt 4 kap. 2 § 4 a PBL eftersom det råder stor efterfrågan på marken, vilket kan ses mot bakgrund av att fem detaljplaner har upprättats i närområdet, varav fyra avser bostäder.

Enligt 8 kap. 1 § 1 PBL ska en byggnad vara lämplig för sitt ändamål. Med tanke på att skolan saknar lokaler för idrottslektioner och att detta påtalats av skolinspektionen kan den beviljade tillbyggnaden inte anses tillräcklig för ändamålet skola. För att ändamålet skola ska kunna uppnås krävs en lokal för idrottslektioner vilken enligt tidigare bygglovsprocess ansetts kräva detaljplan. Mot bakgrund av detta kan inte utbyggnaden anses vara lämplig för sitt ändamål.

Kraven i 8 kap. 9 och 10 §§ PBL avseende parkering, lastning och lossning av fordon uppfylls inte. I bygglovet redovisas parkeringar på två olika sätt.

Trafiksituationen vid skolbyggnaden på Stallvägen är inte hållbar som den är och speciellt inte i ett längre perspektiv. Idag så anländer de flesta

eleverna med busstransport. Idag är det standard att det parkeras 15–18 bilar (personal) på området samtidigt som även två bussar står uppställda utanför skolan. Antalet accepterade P-platser i tidigare bygglovsbeslut är 8. Vilket alltså överskrids med mycket mer än 100 %. Det är med andra ord inte klart att den föreslagna lösningen inte kommer att orsaka trafikfara eller störningar.

I parkeringsutredningen till bygglovsansökan har man angivit 30 personal och 160 elever, men i stadsbyggnadskontorets bedömning (som ligger till grund för beslutet) har man angivit 40 personal och 160 elever. Beslutet motiveras också av att verksamhetsbeskrivningen inte innebär en utökning av antalet elever eller personal på skolan. Dock har personalstyrkan ökat med 33% från inlämnandet av parkeringsutredningen till beslutet om bygglov. Om elevantalet ökar i samma omfattning innebär det att det skolan kommer att ha närmare 220 elever.

Bussarna nyttjar Åkerbruksvägen för att kunna vända ekipaget och parkerar och släpper av barnen på den öppna planen vid skolan. I det nya förslaget med utbyggnad av lokalerna framgår inte hur man avser att hantera i- och urlastning av eleverna från bussarna. Det finns i det förslaget inte alls någon möjlighet för bussar att vända i närheten av skolan när de väl kommit in på Stallvägen.

Dagens situation med bussar innebär en trafiksituation som inte är acceptabel för de cirka 150 bostäder som har denna väg som enda ut- och infart.

Låssbybäcken har under senare delen av år 2022 flyttats till ett läge närmare fastigheten Kvisljungeby 3:96. Denna flytt innebär att de planerade parkeringarna på norra sidan om Stallvägen hamnar inom 100 meter från den nya sträckningen varför strandskyddsdispens torde behövas.

Den utformning som föreslås för utbyggnaden av Kvisljungeby 3:96 kommer helt att dominera landskapsbilden. Vid betraktelse från Kongahällavägen kommer den att höja sig över omgivningen och helt förstöra den öppna landskapsbild vi har idag med relativt låg bebyggelse. Kommer sedan färgsättningen bli som föreslås med röd fasad och vita knutar och detaljer så är det definitivt inte att följa den kustnära traditionen som borde vara gällande i området.

Kriterierna för att bygglov ska medges enligt 9 kap. 31 § PBL är inte uppfyllda.

Klaganden bifogar bilder och utklipp på skolans hemsida och urklipp från Skolinspektionens tillsynsrapport gällande skolan.

Kvisljungeby Vägsamfällighet GA7 anför i huvudsak följande.

Den sökta tillbyggnaden ska uppföras i ett område med högt bebyggelsetryck och riskerar medföra betydande påverkan på trafiksituationen i området – dels genom behov av åtgärder på samfällad väg, dels genom bland annat ökad trafikering. Den bristfälliga trafiksituationen i området behöver i stället lösas inom ramen för ett planarbete, i samverkan med kommunen, innan ytterligare bygglov kan beviljas i området. Prövningen av den sökta tillbyggnaden bör därför föregås av detaljplan enligt 4 kap. 2 § PBL.

Den sökta tillbyggnaden uppfyller inte kraven enligt 8 kap. 9–11 §§ PBL på lämplig ordning av bebyggd tomt. Inte heller uppfylls kraven i 2 kap. 5–6 §§ PBL. Enligt 9 kap. 31 § PBL ska bygglov därför inte beviljas.

Det föreligger omfattande brister i föreliggande bygglovshandlingar och därtill hörande underlag, varför ärendet i sista hand ska återförvisas till nämnden för vidare handläggning.

Vägsamfälligheten ansvarar för trafiksäkerheten i förstagångsutförandet samt för att tillgodose och värna en acceptabel nivå av framkomlighet och underhåll på vägnätet.

De vägavsnitt som ingår i samfälligheten är Brygghusvägen, Mangårdsvägen, Stallvägen och Åkerbruksvägen, klaganden bifogar kartskisser för att visa detta. Antal hushåll som inkluderas i vägsamfälligheten är idag 122. Utöver det ryms längs med vägen näringsidkare med lastbilar och lättare fordon samt den aktuella skolverksamheten.

Antalet fordonsrörelser på matarleden Stallvägen-Kongahällavägen har, vid mätning utförd av vägsamfälligheten under ett vardagsdygn, konstaterats uppgå till 437. Majoriteten av fordonsrörelserna förekommer under dagtid mellan kl. 07.00 och 18.00.

Den aktuella fastigheten ligger precis i vägnätets förbindelsepunkt till väg 563, Kongahällavägen. Det sista vägavsnittet på Stallvägen, som passerar förbi Algebraskolan på fastigheten, utgör matarväg och används av samtliga boende i området. Vägen används även av de barn som bor i området och i närliggande områden – barnen går och cyklar till de närliggande skolorna.

Området där fastigheten är belägen har genomgått en omfattande expansion det senaste decenniet. Denna expanderings av området har medfört att trafiksituationen på aktuell del av Stallvägen där fastigheten är belägen redan idag är ytterst ansträngd. Det kan också nämnas att vägnätet generellt är underdimensionerat för den befintliga bebyggelsen och den kommande detaljplanerade bostadsbebyggelsen kommer att belasta nätet ytterligare.

Det är i vägkorsningen Stallvägen-Mangårdsvägen-Åkerbruksvägen-Brygghusvägen som transporter till och från Algebraskolan sker, klaganden bifogar bilder för att visa detta.

Placeringen av fastighetens in- och utfart, bristen på utrymme samt avsaknad av möjlighet till rundkörsel, medför att skolbussar och andra leveransfordon behöver backa för att komma i position invid skolbyggnaden på fastigheten. Även de smala vägavsnitten i området nyttjas för vändmanövrar. Förekomst av bussar som tvingas backa ut på Stallvägen medför i sin tur att det under vissa tider, särskilt i rusningstrafik, uppstår köbildning. Det är lätt hänt att det i denna typ av stressfyllda situationer uppstår olyckor.

Det ska även nämnas att det saknas vändplats för trafik till/från Algebraskolan och någon förbättring är inte heller påvisad i aktuell bygglovsansökan. Sammantaget upplevs trafikmiljön på den aktuella platsen som mycket osäker.

Tillbyggnaden medför möjlighet att inhysa ytterligare 160 elever i verksamheten. Vägsamfällighetens styrelse anser att det framstår som uppenbart att den utökning av klassrum och yta som avses med bygglovsansökan också avser en utökning av den aktuella skolverksamheten. En ökning av elever kommer följaktligen att medföra ökade krav på upprätthållandet av en säker trafikmiljö kring skolområdet.

Vägsamfälligheten anser även att antalet parkeringsplatser, som kan användas för avlämning och upphämtning av elever samt skolans personal, redan idag är alldeles för få i förhållande till en skolverksamhet av aktuell typ och storlek. Med anledning av denna brist parkerar ibland besökare till Algebraskolan på andra platser i närheten av fastigheten. Uppförandet av sökt tillbyggnad kommer att göras på bekostnad av parkeringsutrymmet på fastigheten. För vägsamfälligheten framstår det som helt orimligt att antalet parkeringsplatser kommer att vara tillräckliga efter genomförandet av en så pass omfattande tillbyggnad av verksamhetens lokaler.

Av bygglovshandlingarna framgår att vissa säkerhetshöjande åtgärder (bland annat breddning av väg samt anläggning av övergångsställe och trottoar) planeras vidtas på Stallvägen, dvs. GA7, i samband med den sökta tillbyggnaden. Vägsamfälligheten är dock av den bestämda uppfattningen att åtgärderna inte är tillräckliga i förhållande till omfattningen och konsekvenserna av den sökta tillbyggnaden. Särskilt inte då trafikmiljön redan idag är bristfällig i enlighet med vad som beskrivs ovan.

Dessutom finns det frågetecken kring tillåtlighet och ansvar för genomförandet av nämnda åtgärder då det är vägsamfälligheten som råder över vägavsnittet och förvaltar detsamma. Det kan konstateras att sökanden inte har rådighet över mark utanför den egna fastigheten. Vägsamfälligheten har inte heller varit involverad i planering av, eller tillfrågats om, några av de i bygglovsansökan redovisade säkerhetshöjande åtgärderna på Stallvägen.

Även om det förhåller sig så att tillbyggnaden just nu inte kommer att medföra ett utökat elevantal så kan det mycket väl bli så i framtiden –

exempelvis vid byte av verksamhetsutövare. Vägsamfälligheten anser att byggnationen ska ordnas sett från ett långsiktigt perspektiv och att byggnationen, även vid exempelvis ett framtida byte av verksamhetsutövare eller verksamhetsinriktning, ska uppfylla kraven i plan- och bygglagstiftningen.

Algebraskolan har att beakta diverse krav från Skolinspektionen enligt beslut om föreläggande den 14 december 2022, klaganden bifogar Skolinspektionens beslut. Av Skolinspektionens beslut framgår att Algebraskolan bland annat saknar slöjdsal-trä/metall, kemisal, fysiksal samt gymnastiksal. Detta torde innebära att nytt bygglov kommer behöva sökas inom en snar framtid.

Sammanfattningsvis anser föreningen att den sökta tillbyggnaden, sett till dess placering, tänkta användning och följaktligen dess konsekvenser för trafiksituationen, inte uppfyller kraven i 8 kap. och 2 kap. PBL.

Av 2 kap. 5 § PBL framgår av p. 4 att en byggnad ska lokaliseras till mark som är lämplig för ändamålet, bland annat med hänsyn till möjligheterna att förebygga bullerstörningar. Den sökta tillbyggnaden kommer att uppföras på ett mycket nära avstånd till Stallvägen, vilket medför stor risk för bullerstörningar. Särskilt stor vikt bör läggas vid den risken då det rör sig om skolverksamhet. Det kan konstateras att det i bygglovshandlingarna saknas redovisning av bullerplank mot vägen.

Av bygglovshandlingarna framgår vidare att den bullerutredning som utgör bedömningsunderlaget i ärendet upprättades år 2011. Enligt vägsamfälligheten återspeglar alltså inte nämnda bullerutredning verkliga förhållanden och bör inte kunna ligga till grund för en prövning mot bland annat 2 kap. 5 § PBL.

Kravet på detaljplan gäller trots att det som i aktuellt fall rör sig om en tillbyggnad (se bl.a. MÖD mål nr P 1364–15).

I översiktsplanen ligger fastigheten inom utredningsområde för framtida bebyggelseområden. Det anges också att det *innan utbyggnad krävs ett fördjupat planeringsunderlag*.

Vad avser frågan om högt bebyggelsetryck har länsstyrelsen redan i tidigare ärende (dnr 403-17689-2020), då i fråga om förhandsbesked för sporthall, bedömt att det får antas att det råder högt bebyggelsetryck i området. Det kan nämnas att länsstyrelsens beslut i tidigare ärende fastställdes av mark- och miljödomstolen (mål nr P 3892-20).

Den sökta tillbyggnaden kommer att medföra en betydande omgivningspåverkan i enlighet med vad som anförts ovan avseende trafikfrågan.

För att genomföra den sökta tillbyggnaden krävs komplettering med ytterligare parkeringsyta och säkerhetshöjande åtgärder på den samfälliga vägen (Stallvägen) utanför fastigheten. Tänkt åtgärd framgår av bygglovsritningarna. Åtgärderna är av väsentlig betydelse för vägsamfälligheten och kan dessutom enbart genomföras med vägsamfällighetens godkännande. (jfr prop. 1985/86:1 s. 551 ff.).

Vägsamfälligheten vill samverka med kommunen i fråga om planering av trafiken och vägnätet och inte såsom i aktuellt fall tvingas acceptera anläggningsåtgärder på vägen som enbart syftar till att genomdriva bygglov för enskild bebyggelse. Detta utgör också ett skäl till att ytterligare bebyggelse på fastigheten bör föregås av detaljplan. Ett samlat helhetsgrepp över områdets trafiksituation bör tas i en detaljplan innan ytterligare bygglov beviljas (jfr. bland annat MÖD 2016:24).

Vägsamfälligheten kan efter en genomgång av handlingarna i ärendet konstatera att det föreligger ett flertal brister i ärendet beslutsunderlag och genomförda utredning.

Slutligen kan vägsamfälligheten konstatera att den upprättade parkerings- och mobilitetsutredningen bland annat saknar beräkning av antal fordon som kan antas belasta aktuell del av Stallvägen vid olika relevanta tidpunkter.

Palwinder Singh Nagra har under länsstyrelsens handläggning underrättats och beretts tillfälle att yttra sig. Det har inte inkommit något yttrande.

Motivering till beslutet

Bestämmelser som beslutet grundas på

Bygglov ska, enligt 9 kap. 31 § PBL, ges för en åtgärd utanför ett område med detaljplan, om åtgärden inte strider mot områdesbestämmelser, inte förutsätter planläggning enligt 4 kap. 2 eller 3 §§, och uppfyller kraven i 2 kap. samt kraven i 8 kap. om byggnaders utformning och tomters ordnande med mera i de delar som inte har prövats i områdesbestämmelser.

Av 4 kap. 2 § första stycket PBL följer att kommunen ska med en detaljplan pröva ett mark- eller vattenområdes lämplighet för bebyggelse och byggnadsverk samt reglera bebyggelsemiljöns utformning för

- 1) en ny sammanhållen bebyggelse med bygglovspliktiga byggnadsverk, om det behövs med hänsyn till bebyggelsens karaktär, omfattning eller inverkan på omgivningen, till behovet av samordning eller till förhållandena i övrigt,
- 2) en bebyggelse som ska förändras eller bevaras, om regleringen behöver ske i ett sammanhang med hänsyn till den fysiska miljö som åtgärden ska genomföras i, till åtgärdens karaktär eller omfattning eller till förhållandena i övrigt,
- 3) en åtgärd som kräver bygglov,
 - a) om åtgärden innebär att ett område kan tas i anspråk för, eller om den vidtas i ett

- område som redan har tagits i anspråk för, att anlägga
- ett industriområde,
 - ett köpcentrum, en parkeringsanläggning eller något annat stadsbyggnadsprojekt,
 - en skidbacke, skidlift eller linbana med tillhörande anläggningar,
 - en hamn för fritidsbåtar,
 - ett hotellkomplex eller en fritidsby med tillhörande anläggningar, utanför sammanhållen bebyggelse,
 - en campingplats,
 - en nöjespark, eller
 - en djurpark, och
- b) om åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan
- 4) ett nytt byggnadsverk som inte är ett vindkraftverk, om byggnadsverket kräver bygglov eller är en annan byggnad än en sådan som avses i 9 kap. 4 a §, och
- a) byggnadsverket eller dess användning får betydande inverkan på omgivningen eller om det råder stor efterfrågan på området för bebyggande, eller
 - b) byggnadsverket placeras i närheten av en verksamhet som omfattas av lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor, och
- 5) en åtgärd som kräver bygglov vid nyetablering av en verksamhet som omfattas av lagen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.

I 1 kap. 4 § PBL definieras att med tillbyggnad avses ”ändring av en byggnad som innebär en ökning av byggnadens volym”. I samma paragraf definieras bebyggelse som ”en samling av byggnadsverk som inte enbart består av andra anläggningar än byggnader”.

Länsstyrelsens bedömning

Då området inte omfattas av detaljplan ska prövning av om bygglov kan ges ske enligt 9 kap. 31 § PBL. En av förutsättningarna som ska prövas är om åtgärden aktualiserar kravet på detaljplan enligt 4 kap. 2 § PBL.

Länsstyrelsen konstaterar att utgångspunkten i PBL är att det är kommunen som i princip ska styra bebyggelseutvecklingen i kommunen. Det är således en kommunal angelägenhet att planlägga användningen av mark och vatten.

4 kap. 2 § första stycket 2 PBL reglerar dock att detaljplan krävs för en bebyggelse som ska förändras eller bevaras, om regleringen behöver ske i ett sammanhang med hänsyn till den fysiska miljö som åtgärden ska genomföras i, till åtgärdens karaktär eller omfattning eller till förhållandena i övrigt. Vad som avses med förändring av befintlig bebyggelse kan till exempel vara tillbyggnad, förtätning, insprängning av nya byggnader och ändrad användning av en befintlig byggnad (se Didón m.fl., Plan- och bygglagen (20 dec. 2022, JUNO), kommentaren till 4 kap. 2 § under rubriken Punkt 2 – Förändring eller bevarande av bebyggelse).

Den aktuella åtgärden är enligt definitionen i 1 kap. 4 § PBL en tillbyggnad, vilket kan innebära krav på detaljplan, jfr. Mark- och miljööverdomstolens dom den 12 juni 2015, mål nr P 1364–15. Åtgärden kommer också genomföras i en bebyggelse, 1 kap. 4 § PBL, då området består av en samling byggnadsverk som inte bara är andra anläggningar än byggnader. Det krävs också att regleringen behöver ske i ett sammanhang för att krav på detaljplan ska ställas. Avgörande här är en helhetsbedömning av förhållandena i det enskilda fallet.

Andra förhållanden av betydelse för bedömningen av om detaljplan krävs enligt 4 kap. 2 § första stycket 2 PBL kan till exempel vara annan inverkan på omgivningen än på den befintliga bebyggelsemiljön eller om åtgärden medför något ytterligare behov av samordning. Exempelvis kan det finnas ett behov av att reglera bebyggelsen i ett sammanhang om den planerade åtgärden innebär att en grundskola, som kommer att medföra en stor mängd tillkommande trafikrörelser, buller och avgaser, uppförs i en befintlig villabebyggelse (se Didón m.fl., Plan- och bygglagen (20 dec. 2022, JUNO), kommentaren till 4 kap. 2 § under rubriken Punkt 2 – Förändring eller bevarande av bebyggelse).

Klaganden anför att trafiksituationen redan idag är ansträngd i anslutning till aktuell fastighet, att trafiksäkerheten är hotad, att det saknas parkering för anställda på skolan och att det saknas vändplan för de bussar som transporterar elever till och från skolan, något som leder till att bussarna behöver vända på gatorna i villakvarteren. De framför också att vägarna i området är underdimensionerade och att Stallvägen är den enda in- och utfarten till villakvarteren. Även nämnden framför i sitt beslut att fartdämpande åtgärder skulle gynna trafiksituationen, men de ställer inte krav på dessa.

Länsstyrelsen och mark- och miljödomstolen har i tidigare beslut konstaterat att trafiklösningen i anslutning till Algebraskolan behöva hanteras genom detaljplan (se Länsstyrelsen i Västra Götalands kommuns beslut den 8 september 2020, dnr 403-17689-2020 och Mark- och miljödomstolens dom den 19 maj 2021, målnummer P 3892-20). Åtgärden avsåg då en ny idrottshall i anslutning till skolan.

Länsstyrelsen bedömer i det nu aktuella ärendet att vägnätet fortsatt är underdimensionerat och det saknas tillfredsställande lösningar för hur parkering, in- och urlastning av elever och busstransporterna ska lösas på ett trafiksäkert sätt. Länsstyrelsen konstaterar att det av ritningarna framgår att åtgärden innebär att ett antal befintliga parkeringsplatser försvinner, något som riskerar att förvärra situationen. Detta är frågor som länsstyrelsen anser behöver hanteras i ett sammanhang, genom ett detaljplanearbete. Enligt länsstyrelsens bedömning behöver även åtgärdens påverkan för de boende i området, framför allt avseende trafiksituationen, utredas ytterligare och tas om hand i ett sammanhang. Det samma gäller påverkan för vägsamfälligheten.

I tidigare ärenden på den aktuella fastigheten har det pekats ut att det finns kulturmiljövärden i den befintliga bebyggelsen som behöver beaktas. Förekomsten av kulturmiljövärden talar också för att det föreligger ett behov av att utreda och i förekommande fall reglera utformningen av tillkommande bebyggelse i en detaljplan.

Länsstyrelsen anser därför att åtgärden medför krav på detaljplan enligt 4 kap. 2 § första stycket 2 PBL. Länsstyrelsen upphäver därför det överklagade beslutet.

Vid denna utgång saknas skäl att pröva klagandens övriga invändningar.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsjurist Karin Höglund med länsjurist Beatrice Buskas som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kopia till

Stadsbyggnadsnämnden i Göteborgs kommun,
stadsbyggnad@stadsbyggnad.goteborg.se

Du kan överklaga beslutet

Länsstyrelsens beslut kan överklagas hos Mark- och miljödomstolen vid Vänersborgs tingsrätt. **Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Länsstyrelsen.** Länsstyrelsens e-postadress är vastragotaland@lansstyrelsen.se. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om du behöver skicka e-post som är större än 25 MB. Skickar du med vanlig post är adressen Länsstyrelsen Västra Götaland, 403 40 Göteborg.

Har överklagandet kommit in i rätt tid överlämnar Länsstyrelsen överklagandet och handlingarna till mark- och miljödomstolen.

Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag du fick del av beslutet. Är du osäker på när tiden går ut kan du kontakta Länsstyrelsen. Om den som överklagar är en part som företräder det allmänna, exempelvis en kommunal nämnd, ska överklagandet dock ha kommit in inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Överklagandet ska vara skriftligt. I skrivelsen ska du ange

- ditt namn, adress, telefonnummer och eventuell e-postadress,
- vilket beslut du överklagar, till exempel genom att ange beslutsdatum och ärendets diarienummer, samt
- hur du anser att Länsstyrelsens beslut ska ändras och varför det ska ändras.